

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

مروری بر وضعیت تجارت تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷

تجارت تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷ حدود ۱,۵ میلیارد دلار بوده که حدود ۲۰,۳ میلیون دلار آن مربوط به صادرات و حدود ۱,۳ میلیارد دلار آن مربوط به واردات این تجهیزات است. صادرات و واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته به ترتیب با کاهش ۱۸,۱ درصدی و ۲۰,۶ درصدی همراه بوده است. مؤثرترین عامل در کاهش صادرات تجهیزات برقی ایران، کاهش صادرات سیم و کابل و موتورها (با سهم حدود ۱۲,۴ واحد درصدی از کل رشد صادرات تجهیزات برقی) و مؤثرترین عامل در کاهش واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷، کاهش در واردات لامپ و لوله‌های برقی (با سهم حدود ۷ واحد درصدی از کل رشد واردات تجهیزات برقی) بوده است. شایان ذکر است تراز تجاری تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷، منفی ۱,۱ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۱۳۹۶ حدود ۲۹۸ میلیون دلار بهبود یافته است. در ادامه، توضیحات بیشتری در این خصوص ارائه می‌شود.

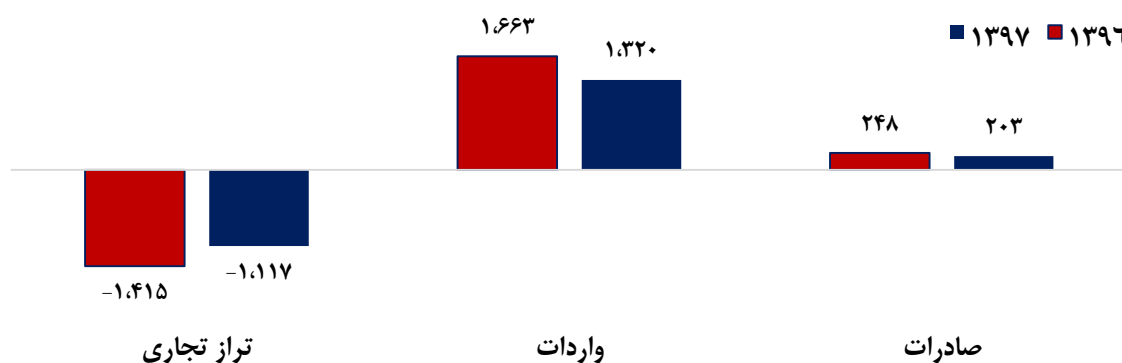
تهیه شده توسط مسارجی‌تراژ

دی‌ماه ۱۳۹۸

❖ نگاه کلی به وضعیت تجارت تجهیزات برقی

بر اساس کتاب مقررات صادرات و واردات، تجارت تجهیزات برقی شامل ۱۹ کد تعرفه HS در سطح ۴ رقمی می شود که این کدهای تعرفه ۱۴ عنوان گروه کالایی را دربرمی گیرند. از جمله گروه های کالایی تجهیزات برقی می توان به "سیم و کابل"، "موتور و ژنراتورهای برق، مولدها و کنورتیسورهای دوار برق" و "ترانسفورماتورهای برقی، مبدل های استاتیک و القاکننده ها" اشاره کرد. در جدول ۳، در پیوست به طور کامل به گروه های کالایی تجهیزات برقی و کدهای تعرفه آنها اشاره شده است. ارزش تجارت تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷، حدود ۱,۵ میلیارد دلار بوده که حدود ۲۰۳ میلیون دلار آن مربوط به صادرات و حدود ۱,۳ میلیارد دلار آن مربوط به واردات این تجهیزات است. مطابق نمودار ۱، صادرات و واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ به ترتیب با رشد منفی ۱۸,۱ درصدی و منفی ۲۰,۶ درصدی همراه بوده است. شایان ذکر است تراز تجاری تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷، منفی ۱,۱ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۱۳۹۶ حدود ۲۹۸ میلیون دلار بهبود یافته است.

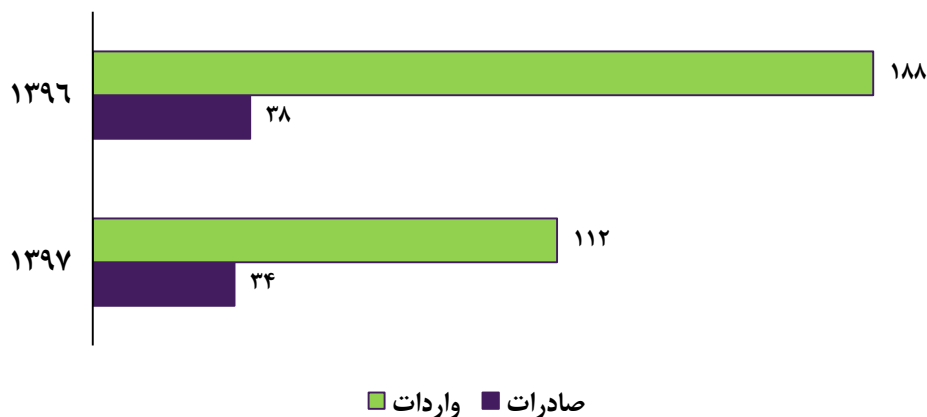
نمودار ۱. صادرات، واردات و تراز تجاری تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ (میلیون دلار)

منبع داده ها: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

با توجه به نمودار ۲، صادرات و واردات وزنی تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ به ترتیب برابر با ۳۴ هزارتن و ۱۱۲ هزارتن بوده که این مقادیر نسبت به سال ۱۳۹۶ به ترتیب با کاهش ۱۰ درصدی و کاهش ۴۱ درصدی همراه بوده است.

نمودار ۲. صادرات و واردات تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ (هزارتن)

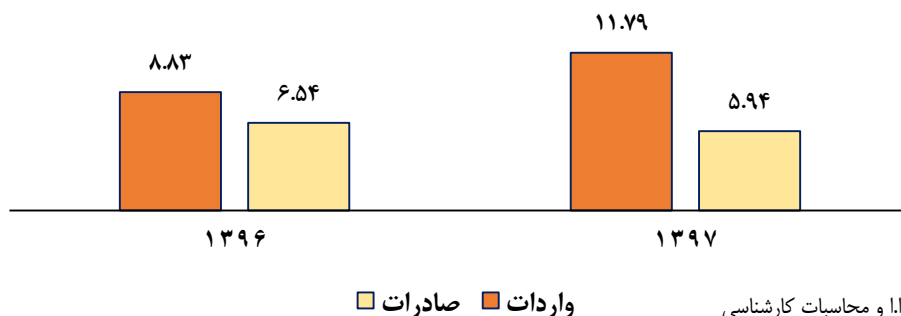

منبع داده ها: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

معاونت بررسی های اقتصادی

همانطور که از نمودار ۳ مشخص است، متوسط قیمت صادرات و واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ به ترتیب برابر با حدود ۶ دلار بر کیلوگرم و حدود ۱۲ دلار بر کیلوگرم بوده که این مقادیر نسبت به سال گذشته به ترتیب با کاهش ۹ درصدی و افزایش ۳۳ درصدی همراه بوده است.

نمودار ۳. متوسط قیمت صادرات و واردات تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ (دلار بر کیلوگرم)

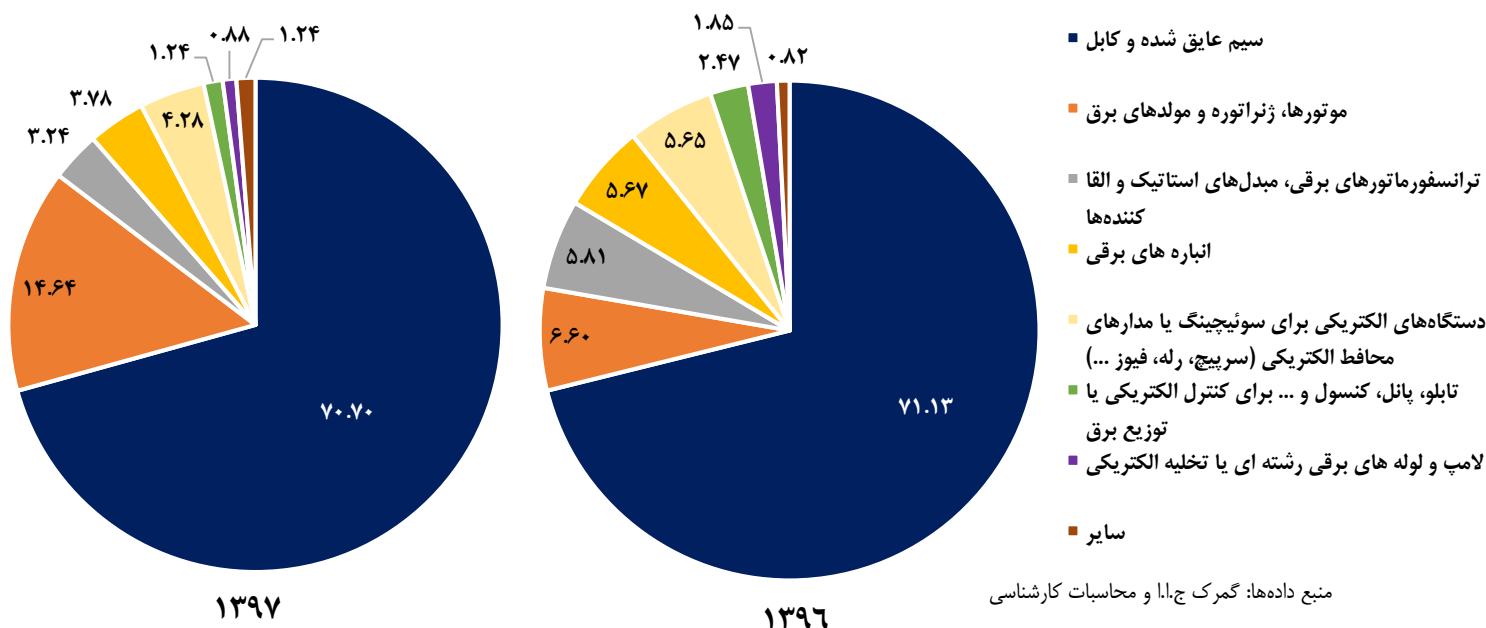

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

❖ صادرات تجهیزات برق

همانطور که از نمودار ۴ مشخص است، در سال ۱۳۹۷ سهم صادرات "سیم و کابل" (تقریباً ۱۴۵ میلیون دلار)، "موتور و ژنراتورهای برق، مولدها و کنورتیسورهای دوار برق" (تقریباً ۱۳,۴ میلیون دلار) و "ترانسفورماتورهای برقی، مبدل‌های استاتیک و القاکننده‌ها" (تقریباً ۱۱,۸ میلیون دلار) به ترتیب حدود ۷۱ درصد، ۶,۶ درصد و ۵,۸ درصد بوده که از سایر گروه‌ها بیشتر است. شایان ذکر است در میان گروه کالاهای تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶، ارزش صادرات "آهنرباهای الکتریکی"، "لامپ و لوله‌های برقی رشته‌ای یا تخلیه الکتریکی"، "تابلو، پانل، کنسول و ... برای کنترل الکتریکی یا توزیع برق" به ترتیب با رشد حدود ۱۶۵ درصدی، ۷۱ درصدی و ۶۳ درصدی همراه بوده است.

نمودار ۴. سهم گروه‌های کالایی از ارزش صادرات تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ (درصد)

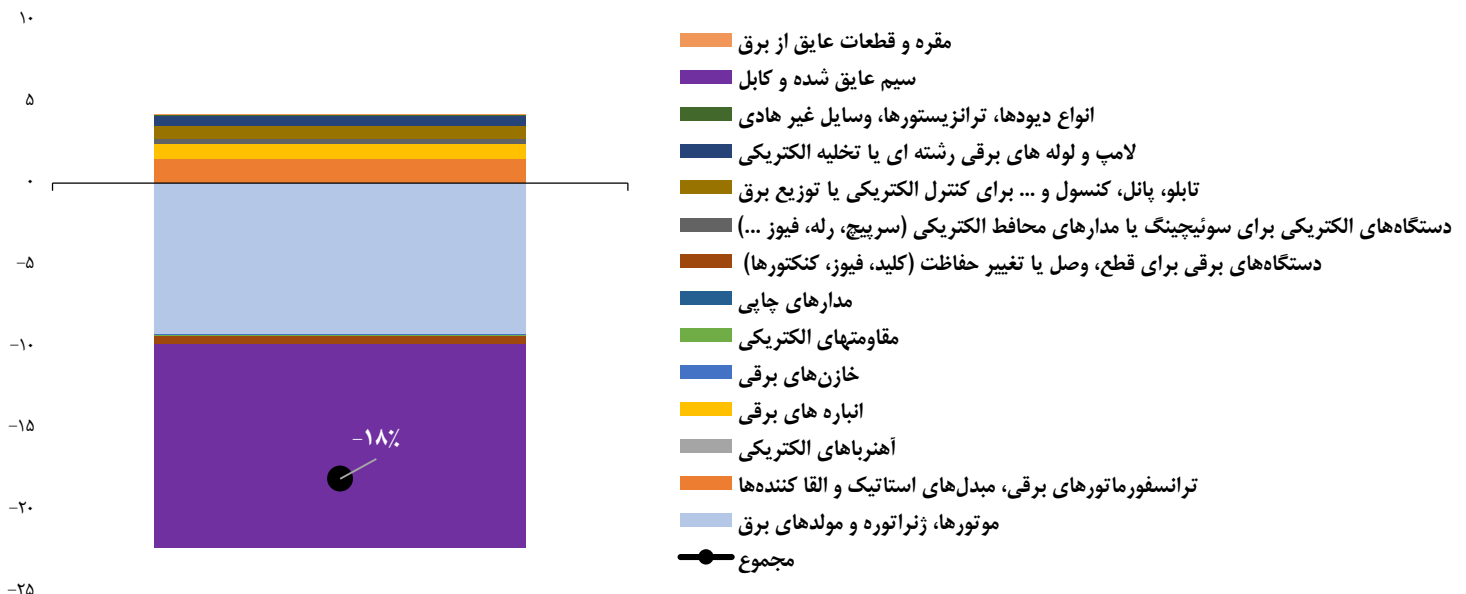

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

معاونت بررسی های اقتصادی

صادرات تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ با حدود ۱۸ درصد کاهش همراه بوده است. مؤثرترین عامل در کاهش صادرات تجهیزات برقی ایران، کاهش صادرات سیم و کابل (با سهم حدود ۱۲,۴ واحد درصدی از کل رشد صادرات) و موتورها، ژنراتور و مولدهای برق (با سهم حدود ۹,۲ واحد درصدی از کل رشد صادرات) بوده است (نمودار ۵).

نمودار ۵. عوامل مؤثر در رشد ارزش صادرات تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷ (واحد درصد)

منبع داده ها: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

بررسی آمارها نشان می دهد صادرات تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷ به مقصد ۵۲ کشور صورت گرفته است. عمده ترین مقاصد صادرات تجهیزات برقی ایران در این سال، کشورهای افغانستان، عراق، ترکیه و سوریه به ترتیب با سهم حدود ۶۰ درصدی، ۳۲ درصدی، ۲ درصدی و ۱,۵ درصدی از کل ارزش صادرات تجهیزات برقی ایران بوده است (جدول ۱). همانطور که از جدول ۱ مشخص است، صادرات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ به کشورهای پاکستان، ارمنستان، ترکیه ترکمنستان، آذربایجان و کویت نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. برای مثال؛ صادرات تجهیزات برقی به پاکستان در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ حدود ۱۳ برابر افزایش یافته است. شایان ذکر است با وجود اینکه در سال ۱۳۹۷ عمده صادرات ایران به کشورهای افغانستان و عراق صورت پذیرفته، اما نسبت به سال ۱۳۹۶ به ترتیب با کاهش حدود ۲۱ درصدی و ۱۶ درصدی همراه بوده اند.

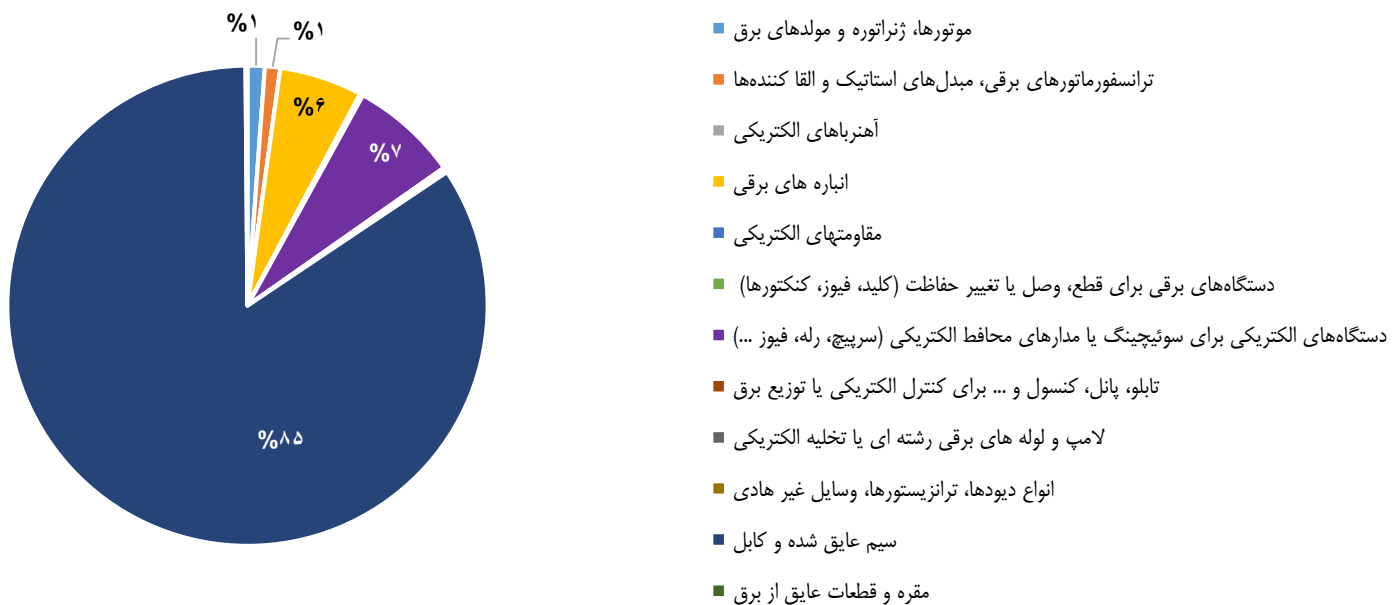
جدول ۱. عمده ترین مقاصد صادراتی تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷

ردیف	کشور	هزار دلار	سهم از کل ارزش صادرات تجهیزات برقی (درصد)	درصد تغییرات نسبت به صادرات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۶
۱	افغانستان	۱۲۱۰۰۳.۷	۵۹.۵	-۲۰.۵
۲	عراق	۶۴۴۹۸.۸	۳۱.۷	-۱۵.۴
۳	ترکیه	۳۹۳۹.۱	۱.۹	۴۱۶.۲
۴	جمهوری عربی سوریه	۳۰۵۴	۱.۵	-۲۳.۰
۵	ترکمنستان	۲۶۰۱.۸	۱.۳	۹۴.۰
۶	امارات متحده عربی	۲۴۲۷.۵	۱.۲	-۱۳.۱
۷	سودان	۷۶۳.۲	۰.۳۸	-۷۵.۱
۸	تاجیکستان	۷۴۸.۲	۰.۳۷	-۱۴.۲
۹	کویت	۲۹۸.۴	۰.۱۵	۱۲.۵
۱۰	آذربایجان	۲۸۲.۹	۰.۱۴	۶۹.۴
۱۱	آلمان	۲۱۳.۷	۰.۱۱	-۸.۷
۱۲	ارمنستان	۲۱۲.۸	۰.۱۰	۱۱۹۸.۴
۱۳	پاکستان	۲۰۷.۶	۰.۱۰	۱۵۴۷.۸
۱۴	جمهوری چک	۱۷۷.۴	۰.۰۹	-۲۰.۵

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

مطابق نمودار ۶، "سیم و کابل"، "دستگاه‌های الکتریکی برای سوئیچینگ یا مدارهای محافظ الکتریکی" و "انباره‌های برقی" به ترتیب با سهمی حدود ۸۵ درصد، ۷ درصد و ۶ درصد از کل ارزش صادرات به افغانستان، عمده ترین گروه‌های کالایی تجهیزات برقی هستند که به این کشور صادر می‌شوند.

نمودار ۶. سهم گروه‌های کالایی از ارزش صادرات تجهیزات برقی ایران به افغانستان در سال ۱۳۹۷ (درصد)

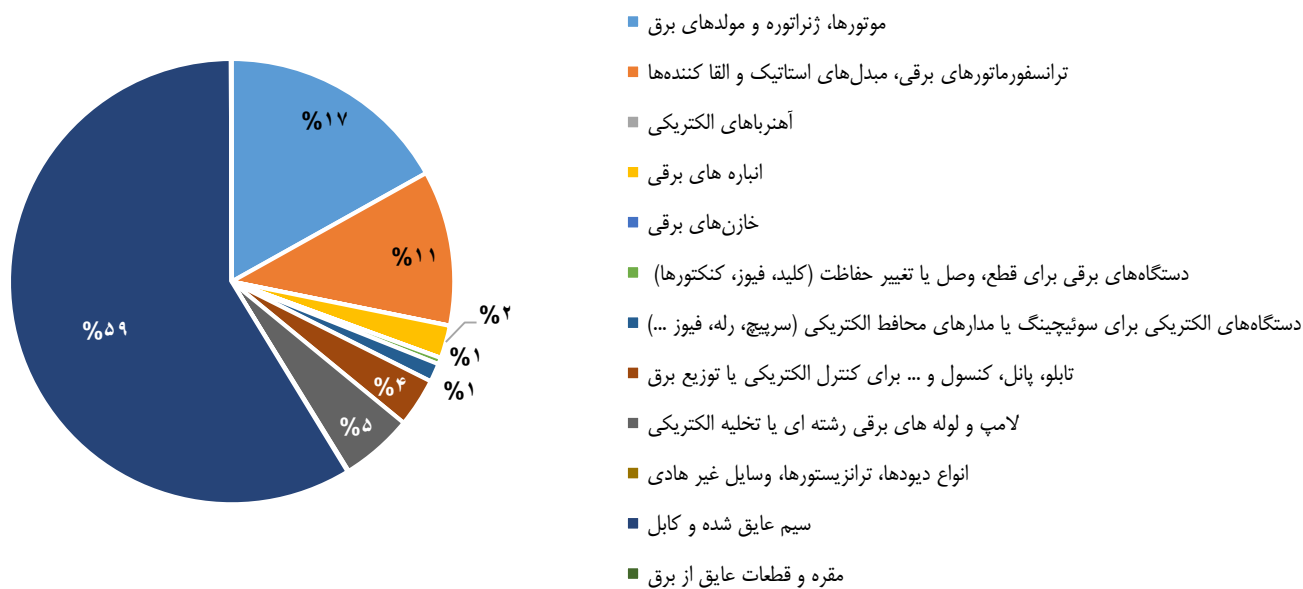

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

معاونت بررسی های اقتصادی

همانطور که از نمودار ۷ مشخص است، عمده‌ترین گروه‌های کالایی تجهیزات برقی که به کشور عراق صادر می‌شوند به ترتیب با سهم ۵۹ درصدی، ۱۷ درصدی و ۱۱ درصدی از کل ارزش صادرات تجهیزات برقی به این کشور شامل "سیم و کابل"، "موتورها، ژنراتورها و مولدهای برق" و "ترانسفورماتورهای برقی، مبدل‌های استاتیک و القا کننده‌ها" هستند.

نمودار ۷. سهم گروه‌های کالایی از ارزش صادرات تجهیزات برقی ایران به عراق در سال ۱۳۹۷ (درصد)

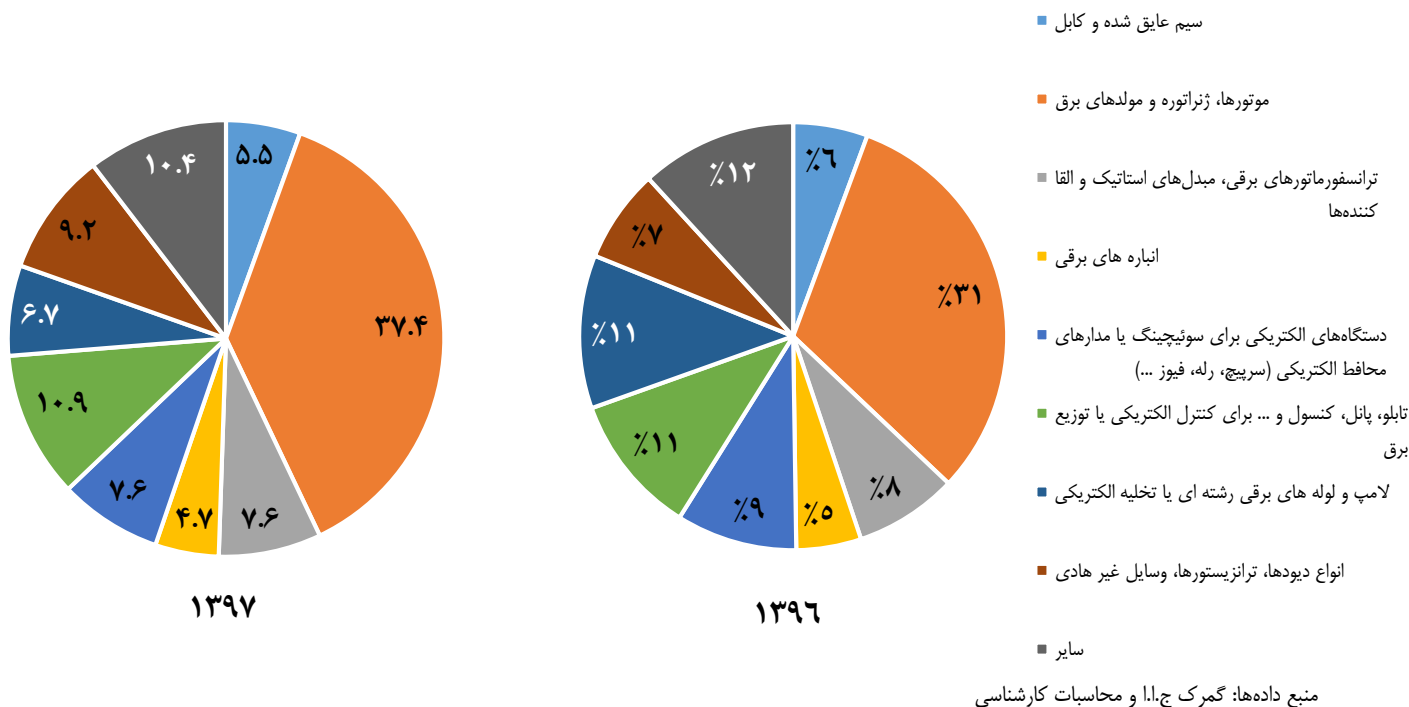

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

❖ واردات تجهیزات برقی

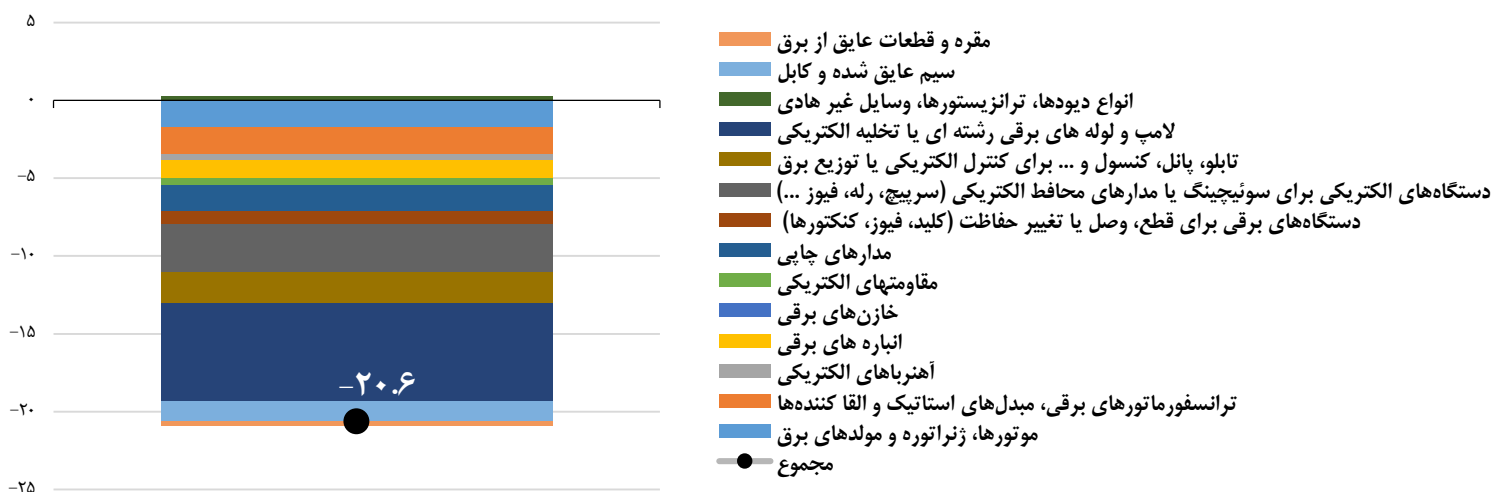
مطابق نمودار ۸، در سال ۱۳۹۷، سهم واردات "موتورها، ژنراتور و مولدهای برق" (تقریباً ۴۹۴ میلیون دلار) و "تابلو، پانل، کنسول و ... برای کنترل الکتریکی یا توزیع برق" (تقریباً ۱۴۳ میلیون دلار) از کل واردات تجهیزات برقی به ترتیب حدود ۳۸ درصد و ۱۱ درصد بوده که از سایر گروه‌های تجهیزات برقی بیشتر است. شایان ذکر است در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته، در میان گروه کالاهای تجهیزات برقی تنها ارزش واردات "خازن‌های برقی" و "انواع دیودها، ترانزیستورها، وسایل غیر هادی" به ترتیب با حدود ۶ درصد و ۳ درصد رشد همراه بوده و ارزش واردات سایر گروه‌ها کاهش یافته است.

نمودار ۸. سهم گروه‌های کالایی از ارزش واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ (درصد)

همانطور که پیش‌تر نیز اشاره شد واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال گذشته با کاهش حدود ۲۱ درصدی همراه بوده است. با توجه به نمودار ۹، مؤثرترین عامل در کاهش ارزش واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷، کاهش واردات "لامپ و لوله‌های برقی رشته‌ای یا تخلیه الکتریکی" (با سهم حدود ۷ واحد درصدی از رشد کل واردات)، "دستگاه‌های الکتریکی برای سوئیچینگ یا مدارهای محافظ الکتریکی" (با سهم حدود ۳ واحد درصدی از رشد کل واردات) و "تابلو، پانل، کنسول و ... برای کنترل الکتریکی یا توزیع برق" (با سهم حدود ۲ واحد درصدی از رشد کل واردات) بوده است.

نمودار ۹. عوامل مؤثر در رشد ارزش واردات تجهیزات برقی در سال ۱۳۹۷ (واحد درصد)

ایران در سال ۱۳۹۷ از ۶۸ کشور جهان تجهیزات برقی وارد کرده است که عمده ترین آنها کشورهای چین، امارات متحده عربی و آلمان به ترتیب با سهم حدود ۴۱ درصدی، ۱۹ درصدی و ۸ درصدی از کل ارزش واردات تجهیزات برقی ایران بوده‌اند.

جدول ۲. عمده ترین مبادی وارداتی تجهیزات برقی ایران در سال ۱۳۹۷

ردیف	کشور	میلیون دلار	سهم از کل ارزش واردات تجهیزات برقی (درصد)
۱	چین	۵۴۲	۴۱.۱
۲	امارات متحده عربی	۲۴۸	۱۸.۸
۳	آلمان	۱۰۴	۷.۹
۴	جمهوری کره	۷۶	۵.۷۵
۵	ایتالیا	۷۵	۵.۷۱
۶	ترکیه	۶۷	۵.۱
۷	فنلاند	۴۱	۳.۱۱
۸	سوئد	۱۹	۱.۴۵
۹	اسپانیا	۱۹	۱.۴۵
۱۰	انگلستان	۱۴	۱.۱
۱۱	قبرس	۱۳	۱
۱۲	هند	۱۲.۱	۰.۹۱
۱۳	فرانسه	۱۲	۰.۹۱
۱۴	تایوان	۱۱.۷	۰.۸۸
۱۵	هنگ کنگ	۱۱.۷	۰.۸۸

منبع داده‌ها: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

جدول ۳. کد تعرفه و شرح تجهیزات برقی ایران

شرح	کد تعرفه
موتورها، ژنراتورها و مولدهای برق	۸۵۰۳-۸۵۰۲-۸۵۰۱
ترانسفورماتورهای برقی، مبدل های استاتیک و القاکننده ها	۸۵۰۴
آهنرباهای الکتریکی	۸۵۰۵
انباره های برقی	۸۵۰۷
خازن های برقی	۸۵۳۲
مقاومت های الکتریکی	۸۵۳۳
مدارهای چاپی	۸۵۳۴
دستگاه های برقی برای قطع، وصل یا تغییر حفاظت (کلید، فیوز، کنکتورها)	۸۵۳۵
دستگاه های الکتریکی برای سوئیچینگ یا مدارهای محافظ الکتریکی (سریچ، رله، فیوز ...)	۸۵۳۶
تابلو، پانل، کنسول و ... برای کنترل الکتریکی یا توزیع برق	۸۵۳۷-۸۵۳۸
لامپ ولوله های برقی رشته ای یا تخلیه الکتریکی	۸۵۳۹-۸۵۴۰
انواع دیودها، ترانزیستورها، وسایل غیر هادی	۸۵۴۱
سیم عایق شده و کابل	۸۵۴۴
مقره و قطعات عایق از برق	۸۵۴۶-۸۵۴۷

منبع: بر اساس اطلاعات سندیکای برق ایران